

مقاله شماره ۱۶۰

شناسایی شاخص‌های پایداری در زنجیره تأمین پسماند مطالعه موردی در شهر اصفهان

آراز سورانی^{*}، عقیل رحیمی^۱ گروه مهندسی صنایع، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد لنجان، اصفهان^{*} نویسنده مسئول مکاتبات: sourani.araz@outlook.com

چکیده:

با توجه به افزایش جمعیت و مصرف‌گرایی جامعه، تولید پسماند روزبه‌روز در حال افزایش می‌باشد. با تغییر شیوه زندگی مردم به سوی شهرنشینی در نقاط مختلف جهان، میزان تولید پسماند شهری به شدت افزایش یافته است. تولید پسماند شهری یکی از معضلات مهم و جدی در مبحث محیط‌زیست مدیریت شهری شده است. عدم مدیریت صحیح در کنترل و جمع‌آوری پسماند شهری موجب آلودگی منابع آب، خاک، هوا و انتشار بسیاری از بیماری‌ها می‌گردد. که این مباحث موجب به خطر افتادن نسل حاضر و نسل‌های آینده برای برطرف ساختن نیازهای منطقی‌شان می‌گردد؛ بنابراین برای جلوگیری از مشکلاتی که سوء مدیریت پسماند ایجاد می‌کند، طراحی یک زنجیره تأمین برای سیستم پسماند شهری با رویکرد مدیریت پایدار در زنجیره تأمین پیشنهاد می‌شود. از آنجا که برای رسیدن به مدیریت پایدار در زنجیره تأمین پسماند شاخصی برای سنجش و ارائه راه‌کارهای منطقی و تخصصی وجود ندارد. ما در این مقاله به تعیین شاخص‌هایی برای پایداری زنجیره تأمین پسماند می‌پردازیم. در این پژوهش با استفاده از نظر خبرگان ۳۸ شاخص پایداری در زنجیره تأمین تعیین شده است. این شاخص‌ها در قالب یک پرسشنامه استاندارد بین ۱۹ نفر از خبرگان حوزه مدیریت شهری توزیع شده است. با توجه به نظرات خبرگان ۱۷ شاخص اصلی پایداری در مدیریت زنجیره تأمین پسماند تعیین شد.

کلمات کلیدی:

پایداری، زنجیره تأمین پسماند، مدیریت زنجیره تأمین، مدیریت زنجیره تأمین سبز، مدیریت زنجیره تأمین پایدار

۱ مقدمه

که ادامه حیات سیستم در طولانی مدت به مخاطره کشیده نشود و همواره برقرار باشد و برای رسیدن به این مهم، مدیریت پایدار حلقه‌ی واسط برای دستیابی به این هدف می‌باشد. [3]

مدیریت زنجیره تأمین، یکپارچه‌سازی فرآیندهای کلیدی کسب‌وکار برای مصرف‌کننده نهایی از طریق تأمین‌کنندگان اصلی است که شامل ارائه محصولات، خدمات و اطلاعات است و منجر به ایجاد ارزش افزوده برای مشتریان و سایر ذی‌نفعان می‌شود [4]. با توجه به این تعاریف دو بحث مهم دیگر برای تکمیل سه‌گانه اجتماعی-اقتصادی-زیست‌محیطی مطرح می‌گردد. ابتدا تمرکز روی زنجیره‌های پایدار که از آن با عنوان مدیریت زنجیره تأمین پایدار یاد شده است و سپس بحث تأثیر زنجیره تأمین بر عملکرد زیست‌محیطی که مدیریت زنجیره تأمین سبز نامیده شده است. [5] سلبریتی و همکاران (۲۰۰۸) در تعریف مدیریت زنجیره تأمین پایدار بیان کرده‌اند که مدیریت زنجیره تأمین که در آن سه بعدی پایداری یعنی اقتصادی، زیست‌محیطی و اجتماعی در نظر گرفته شده است مدیریت زنجیره تأمین پایدار است [6]؛ از طرفی به دلیل اینکه ایجاد ضایعات در طول فعالیت‌های زنجیره اجتناب‌ناپذیر است و از طرف دیگر با توجه به افزایش جمعیت و مصرف‌گرایی جامعه، تولید پسماند شهری روزبه‌روز در حال افزایش است مسائل محیط زیستی و بحث پسماند مطرح

پایداری به عنوان توانایی برطرف کردن نیازهای حال حاضر بدون به خطر انداختن توانایی نسل‌های آینده برای برطرف کردن نیازهایشان و کاربرد منابع تعریف شده است [1]. سازمان‌ها همواره به دنبال دستیابی به مزیت رقابتی از طریق خلق نوآوری و روش‌های جدید هستند. برخی از این سازمان‌ها از طریق بهبود عملکرد زیست‌محیطی با رعایت قوانین و استانداردهای زیست‌محیطی و افزایش دانش مشتریان در این خصوص و کاهش اثرات منفی زیست‌محیطی در محصولات و خدمات خود مزیت رقابتی به دست می‌آورند [2]. ابتکار اولیه پایداری بر روی موضوعات زیست‌محیطی متمرکز شده است اما با گذشت زمان سه‌گانه (اجتماعی، زیست‌محیطی، اقتصادی) به ابتکار اولیه برای تعریف حدود پایداری اضافه شده است.

بحث‌های جاری در خصوص اهمیت و کاربرد پایداری در مفهوم کسب‌وکار یک احتمال مشترک را به عنوان مبنا در نظر گرفته است و آن هم ایجاد سازمان‌های بهبود پذیر از طریق سیستم‌های کامل شده محیطی و اجتماعی و اقتصادی در یک مفهوم گسترده است. با تکیه بر این دیدگاه می‌توان در طراحی‌ها طوری عمل کرد که منابع به گونه‌ای مصرف شود